

Třebechovice pod Orebem

Kraj: Královéhradecký
Okres: Hradec Králové
Správní obvod: Hradec Králové
GPS souřadnice: 50.200969N, 15.992231E
Nadmořská výška: 243 m n. m.
První pís. zmínka: 1358 (666 let)
Počet obyvatel: 5 663
PSČ: 503 46
Adresa URL: www.trebechovice.cz

Historie obce Třebechovice pod Orebem

Podle pověstí se na pravém břehu Dědiny, kde se dnes říká na Starém Městě, usadili lidé vedení Třebochem. Založil tu osadu, jejíž název byl odvozen od jména zakladatele - Třebechovice. Později se rozšířila i na levý břeh řeky Dědiny. Obě části spojoval vysoký most, kvůli kterému začalo německé obyvatelstvo ve 14. století říkat vsi Hohenbruck.
Na levém břehu Dědiny byla vystavěna tvrz. Název Na Tvrzi se dodnes užívá. Kdysi o existenci tvrze vypovídaly zbytky základních zdí. Tvrz chránila obyvatelstvo před vnějšími vlivy a stala se základem budoucího městečka.
Komu Třebechovice patřili do 14. století, není známo. V polovině 14. století se v písemných pramenech (roku 1358) začalo vyskytovat jméno Hynka Hlaváče z Dubé. Skutečnost, že město založil tento starý český rod pánů z Dubé, podporuje ostrev v jejich erbu, která je umístěna i ve znaku Třebechovic.
Po smrti Hynka Hlaváče z Dubé vlastnila Třebechovice jeho vdova Markéta spolu se syny Hynkem II. a Václavem. Ti v letech 1359 až 1362 dosadili do Třebechovic a Krňovic nové faráře. Po roce 1362 se stal jediným pánem Třebechovic Hynek II. jelikož v té době již bratr Václav pravděpodobně nežil. Roku 1368 se Hynek II. spolčil se svými strýci a Třebechovice s hrady jeho strýců (Frymburk, Levín a Visemburk) se měly stát nedílným rodovým vlastnictvím.
Roku 1371 Hynek II. umírá. Zůstává po něm vdova Jitka z Meziříčí se třemi nezletilými dětmi: Hynek III., Jindřich a Anežka. Příbuzní Hynek Náchodský a Ježek z Náchoda se stali poručníky sirotků a ovládli Třebechovice. Plnoletým se stal Hynek Hlaváč III. až v roce 1389 a teprve tehdy mohl začít své právo nad městem uplatňovat. Roku 1395 jeho sestra Anežka založila oltář Všech svatých, sv. Mikuláše a sv. Kateřiny při kostele v Třebechovicích. Na sklonku svého života odkázal Hynek III. se svým bratrem Jindřichem oltáři v Třebechovicích prostředky, za něž měly být slouženy třikrát v týdnu zádušní mše za Jetřicha z Janovic.
Poručníkem sirotků se nestal Hynkův Bratr Jindřich, ale panoš Předbor z Dobřenic, který se tak stal pánem nad Třebechovicemi. Předbor a Jindřich pak společně vykonali poslední vůli Jetřicha z Janovic, kterou měl splnit Hynek III.
Mladý dědic Hynek Hlaváč IV. se stal plnoletým až na počátku husitského hnutí.
Vůdčí osobností husitského hnutí na Hradecku se stal kněz Ambrož. Spojil se s venkovským lidem a drobnou šlechtou, vytvořil bojové bratrstvo, které se sešlo na táboru lidu v dubnu roku 1419 na vrchu Vinice nad Třebechovicemi. Právě tehdy byla Vinice přejmenována na Oreb a nedaleké návrší za městem na Kalvárii. Bojové bratrstvo se přejmenovalo na orebity. Do jejich čela se postavil Hynek Krušina z Lichtenburka. Pak vytáhli do boje proti klášterům. Tak byl koncem roku 1420 zcela vypleněn cisteriácký klášter Svaté pole

v nedalekém Klášteře nad Dědinou.
Přes husitské bouře zůstal Hynek Hlaváč IV. pánem Třebechovic. To bylo patrné ještě v roce 1432. Již roku 1450 ale drží Třebechovice Přibík Kroměšín z Březovic, po němž je dědila jeho jediná dcera Johanka z Březovic, která se provdala za Mikuláše Trčku z Lípy staršího. Roku 1496 prodala Johanka Třebechovice tvrz, dvory a městečko strýci Mikuláši Trčkovi z Lípy mladšímu. Ten roku 1516 umírá, a protože neměl dědice, vrátil se po jeho smrti majetek do držení Johanky z Březovic, tehdy již ovdovělé. Když roku 1527 zemřela, stal se pánem opočenského panství její syn Zdeněk Trčka. Třebechovice se jako tvrz naposledy objevují v zápisech panství opočenského roku 1544. Později tvrz zanikla.
V 16. století, kdy město patřilo Trčkům z Lípy, se město hospodářsky povzneslo a bohatší měšťané začali stavět nákladnější domy. Začala se rozvíjet řemesla a jednotlivým cechům byly vrchností udělovány nejrůznější výsady. Četné požáry se však podepsaly na vzmáhajícím se městě. Při velikém požáru roku 1567 shořely městu privilegia a málem i Graduál, který byl doslova s nasazením života zachránců zachován.
Roku 1628 propuklo v kraji velké selské povstání. Povstalci se organizovali téměř jako za husitských válek. Zformovali se a na přelomu února a března roku 1628 táhli krajem od Rychnova a nedaleko Třebechovic měli ležení. Za podporu povstání uvalil Jan Rudolf Trčka na Třebechovice vysokou pokutu padesát tisíc grošů, která přispěla ke zbídačení obyvatelstva. I čtyři velké požáry v 17. století uvrhly město do bídy. Nastal všeobecný úpadek hmotný i kulturní.
Habsburské rekatolizační snahy neušetřily ani českou nekatolickou šlechtu. Po léta shromažďovaný majetek Trčků propadl konfiskaci. Za třicetileté války město dál chudlo. Stálé náklady na ubytování a stravování vojska způsobily, že se město stávalo rok od roku chudším. Novými pány Třebechovic se stali roku 1636 bratři Jeroným a Rudolf Colloredové jenž toto panství dostali darem od císaře. Collorédové pak krutě pronásledovali obyvatelstvo. Někteří odešli kvůli své víře za hranice, jiní přestoupili ke katolíkům. V 18. století město jen živořilo.
V období pruských válek městem procházelo vojsko, které táhlo od Vysokého Mýta ke Skalici, a část vojska ustupovala od Hradce Králové. Nároky na jídlo, obživu pro koně, ubytování, péče o raněné a celková situace vedly k dalšímu zbídačování obyvatelstva.
V průběhu 19. století se v Třebechovicích začal pomalu zvedat národně osvobozenecký duch. Jakousi předzvěstí se staly Slavnosti vlídnosti a lásky (1816, 1821, 1835, 1871 a 1885) I když se nejednalo přímo o projev národního probuzení, měly svůj význam. Byly zaměřeny na vlastenecké nadšení a projevy sounáležitosti s rodným místem.
V druhé polovině 19. století se uvolnily společenské poměry a v důsledku toho se zakládaly různé spolky a učené společnosti. Činností ve spolcích se obnovila vitalita národa a ta přinesla dynamický růst ekonomiky a podnikání. Tomu všemu napomohl rozvoj techniky, vzdělanosti, technologií, školství a politického života. Město se začalo nebývale rozvíjet.
Roku 1849 Třebechovice přestaly být poddaným městem vrchnosti opočenské a staly se městem svobodným.